

بسمه تعالی

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

آگهی دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته: علوم قرآن و حدیث

عنوان

مقایسه دیدگاه قرآن و دانش روانشناسی نسبت به مبانی و اصول
موفقیت و تحلیل شباهتها و تفاوتها

دانشجو: نرجس پورجمعه

استاد راهنما: دکتر ابوالفضل خوش منش

استاد مشاور: دکتر باقر غباری بناب

داور داخلی: دکتر واعظی

داور خارجی: دکتر بهادری

از دانشگاه الزهرا

زمان: ۱۳۹۸/۶/۳۱

مکان: اتاق دفاع

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی وجوه اشتراک و تمایز دیدگاه قرآن و روانشناسی به منظور بازسازی تفکر انسان‌ها نسبت به موفقیت و ترغیب آن‌ها به انتخاب اصول و روش‌های متناسب با مبانی صحیح صورت پذیرفت. روش: ابتدا مبانی قرآن درباره انسان، خدا، نبوت، معاد و هستی و مبانی روانشناسی که در فلسفه‌ی روانشناسی مورد بحث است استخراج گردید. سپس برای دستیابی به تعریف موفقیت و اصول آن، رویکرد پژوهش کیفی و روش نظریه‌ی زمینه‌ای به کار گرفته شد تا شرایط، تعامل‌ها و پیامدهای موفقیت و ارتباطات آن‌ها روشن شود. سه روش کدگذاری نظریه‌ی زمینه‌ای درباره داده‌های متنی قرآن و داده‌های حاصل از مهم‌ترین آراء روانشناسان درباره کمال و شکوفایی انسان اعمال شد. و با توجه به الگوهای پارادایمی تعریف موفقیت و اصول آن ارائه شد. یافته‌ها: هر دو دیدگاه موفقیت را رشد و تحقق انسان می‌دانند که در دیدگاه قرآن باعث فلاح و ورود به حیات طیبه شده و منتهی به قرب و فوز الهی می‌گردد اما در دیدگاه روانشناسی به منظور نیل به شکوفایی، تعالی، بهزیستی و شادکامی صورت می‌پذیرد. مبانی موفقیت قرآن از وضوح و یکپارچگی بیشتری نسبت به مبانی روانشناسی برخوردارند.

اصول موفقیت قرآن شامل اصول بنیادین (خودشناسی، خداشناسی، معادباوری)، اصول بسترساز (ایجابی: آزادی، قدرت درونی، روابط صحیح، سلبی: نفی شرک عملی، نفی استکبار، نفی بخل، زهد) و اصول راهبردی (خودسازی، دینداری، ولایتمداری، هدف‌گذاری، سرعت و سبقت) می‌باشد. اصول موفقیت روانشناسی شامل اصول بنیادین (خودشناسی، هدفمندی، معناگرایی)، اصول بسترساز (آزادی، انگیزش، هیجان و عواطف مثبت، روابط مثبت، فضایل) و اصول راهبردی (هدف‌گذاری، خودکفایی و خودمدیریتی، کار و تلاش، تفکر و سبک تبیین مناسب، تأخیر کامروایی یا لذت‌جویی) است. نتایج: با توجه به تأکید قرآن بر شناساندن مبانی خود، برای تبیین و گسترش موفقیت از دیدگاه قرآن استفاده از روش‌های رویکرد شناختی روانشناسی کارایی بیشتری دارد. در اصول موفقیت بیشترین شباهت‌ها در اصول بسترساز و بیشترین تفاوت‌ها در اصول بنیادین و راهبردی است. نتایج این پژوهش می‌تواند در تدوین برنامه‌های مداخله‌ای به منظور تسهیل و تسریع موفقیت افراد مورد توجه قرار گیرد.